



Kari Immonen

Kulttuurihistoria Turun yliopistossa

Kulttuurihistorian oppituoli perustettiin Turkuun syyskuun alusta 1972. Tuolloin elettiin korkeakoulupoliittisen korkeasuhdanteen aikaa. Ns. Ketosen komitean mietinnön pohjalta oli, aikamoisen hälinän jälkeen, säädetty Korkeakoulujen kehittämislaki vuosille 1967-81. Varsinkin alkuvuosina se antoi vauhtia yliopistojen kehitykselle. Tästä kehityksestä myös kulttuurihistoria sai osansa.

Oppituolin määrittelyssä päädyttiin monimutkaisten kiemuroiden jälkeen muotoiluun "kulttuurihistoria, erityisesti länsimaisen korkeakulttuurin oppi- ja tyylihistoria". Lisäksi todettiin, että oppituolin alaan ei kuulunut "poliittinen ja valtiollinen historia, niihin mukaan luettuna poliittisten aatteiden historia silloin kun tutkitaan niiden levinneisyyttä ja toteuttamista käytännön poliittisessa toiminnassa, kirkkohistoria, sotahistoria sekä talous- ja sosiaalhistoria". Ulkopuolelle jätettiin myös "esihistorialliset kaudet ja kansanomaisen kulttuurin tutkimus".

Virantäytön ongelmat

Vaikka kulttuurihistorian määrittelyssä oli pyritty selkeään rajaukseen ja konkreettisuuteen, virantäytöistä tuli hankalia. Suomessa ei ollut toimivaa kulttuurihistorian traditiota ja tämä näkyi niin hakijajoukossa kuin itse prosessissakin. Ensimmäisellä kierroksella kaikki 13 hakijaa julistettiin epäpäteviksi. Toisessa vaiheessa yritettiin kutsumismenettelyä, mutta kohteena ollut Henrik Lilius valitsi Teknillisen Korkeakoulun arkkitehtuurin historian professuurin. Opetusministeriö alkoi jo kyllästyä koko leikkiin ja ehdotti viran siirtämistä jollekin enemmän tarpeelliselle alalle, johon voitaisiin saada pätevä hoitajakin.

Siirtosuunnitelmat saatiin kuitenkin torjuttua ja virka viimein täytettyä, kun Veikko Litzen nimitettiin heinäkuussa 1978. Hän oli väitellyt ruusujen sodasta kirjalla, joka kytkeytyi monella tavoin keskiajan

aatemaailmaan ja erityisesti naisen asemaan vallanperimyskiistassa. Hän oli hakenut myös kulttuurihistorian laajaa, ihmisen koko toimintaa koskevaa määrittelyä keskiajan kulttuurihistoriaa käsittelevällä oppikirjallaan. Hänen tulonsa kulttuurihistorian professoriksi merkitsi oppiaineen harhailuvuosien päättymistä ja itsenäisen tieteellisen profiilin etsinnän alkua.

Sisällön rakentaminen

Keväällä 1981 Litzen piti kulttuurihistorian luonnetta käsitelleessä seminaarissa alustuksen otsikolla Kulttuurihistoria on kokonaisvaltaisuutta korostava historia. Hän tarkasteli kulttuurihistoriaa omana erityisenä ja kokonaisena historian alanaan. Lähtökohtana tälle oli ympäristökeskeinen kulttuurin määrittelmä. Sen mukaisesti "kulttuurin muodostavat ne ratkaisut ja toimintatavat, joita ihmiset ovat keksineet ja kehittäneet vastauksena ympäristöstä (laajasti käsitettynä myös sosiaalinen ympäristö, 'muut ihmiset' mukaan lukien) saamiinsa haasteisiin. Ihmisten tavoiksi muotoutuneet reaktiot ympäristön haasteisiin, vastausten kaavat sekä itse vastaukset - niin henkiset kuin aineellisetkin - muodostavat kokonaisuuden, jota sanotaan kulttuuriksi." Tämä kokonaisuus, ja sen osat juuri kokonaisuuden osina, oli Litzenin mukaan kulttuurihistorian tutkimuksen ja opetuksen kohteena.

Tällä tavoin ilmaistua lähtökohtaa voi kuvata antropologiseksi - sieltä Litzenin määrittely juonsikin. Aikaan ja tilaan kytkettynä tämän määrittelyn pohjalta oli luontevaa päätyä historiaan ja kulttuurihistoriaan. Kiinnostavaa ei kuitenkaan ollut pelkästään se, mikä kulttuurissa oli konkreettista ja yksityistä, niin kuin perinteisesti historiassa oli ajateltu, vaan myös se, mikä siinä oli yleistä, meidän aikaamme ja sen ylikin ulottuvaa. Litzen sanoi: "Mielestäni kokonaisvaltaisuudesta seuraa yksilöllisten tekojen ja ainutkertaisten ilmiöiden näkeminen suuremman kokonaisuuden vaikuttavina osina. Jos arvostamme kulttuuria - kokonaisuutta - koemme jokaisen sosiaalisena olentona tekemämme teon merkittäväksi. Meillä on vastuu kulttuuristamme, pyöri se mihin suuntaan hyvänsä." Tällä Litzen kirjasi kulttuurihistorialle nykyisyyden yli tulevaisuuteen kurkottavaa tehtävää.

Kokonaisvaltaisuus oli kulttuurihistorian luonnetta jäsentävä peruskäsite myös silloin, kun oppiaineen vetovastuu seuraavan kerran vaihtui. Keijo Virtasesta tuli elokuun alusta 1990 kulttuurihistorian seuraava professori Litzenin siirtyessä Valtionarkiston johtoon; Virtanen oli kyllä hoitanut professuuri jo keskeisen osan 80-lukua. Hän oli väitellyt vuonna 1979 paluusiirtolaisuudesta. Lisäksi hän oli tutkinut

esimerkiksi amerikkalaista kulttuuria ja sen leviämistä Eurooppaan. Hän julkaisi 1987 teoksen Kulttuurihistoria - tie kokonaisvaltaiseen historiaan. Hän kirjoitti: "kokonaisvaltaisuus on avaintermi ja lähtökohta kulttuurihistorian metodologialle, kun tavoitteena on yksityisen sekä kollektiivisen integroiminen sekä tutkimuskohteena että -tapana, kulttuurin tuotteiden erilaiset funktiot "kuluttajien" kannalta tai tutkimuskohteen ajallinen pituus."

Virtasen pohdinnassa kokonaisvaltaisuus kytkeytyi uusiin historiografisiin yhteyksiin. Viittauskenttä koostui toisaalta ranskalaisen historiatradition keskeisistä nimistä ja heidän seuraajistaan, ennen muuta Fernand Braudelista, Henri Lefebvrestä Philippe Ariès'ta, ja toisaalta etnologeista, lähinnä Bo Lönnqvististä. Näin kulttuurihistoria etsi paikkaansa selvästi uudeltaisesta tutkimusperinteestä ja historiaperheestä. Osittain kysymys oli suomalaisen historiakentän yleisestä liikkeestä; 80-luvun edetessä ranskalainen ja ranskalaisperäinen keskustelu tuli yhä näkyvämmäksi osaksi suomalaisten historioitsijoiden ajattelua. Virtasella kysymys oli kuitenkin nimenomaan kulttuurihistorian uudesta määrittämisestä, ei historiasta yleensä.

Ratkaisevasti kulttuurihistoria siirtyi "uusien historioiden" ja monella tavoin uudeltaisesta ajattelutavan suuntaan lukuvuoden syksyllä 1994. Silloin oppiaine irrotettiin lopullisesti siitä sektorihistorian ajatuksesta, joka sen tutkintovaatimuksia, vaikka vuosien myötä yhä vähemmän ajattelua, oli leimannut vielä koko 80-luvun ja 90-luvun alun. Opetus oli alkanut yhä enemmän suuntautua kohti erityisesti ranskalaista ja italialaista uuden historian keskustelua; tärkeitä olivat annalistit, mikrohistoria ja Foucault. Samaan aikaan kulttuurihistoria käsitteenä alkoi myös kansainvälisessä keskustelussa saada samansuuntaisia painotuksia kuin mitä sillä jo pitkään oli ollut Turussa. Muutoksen kannalta oireellista oli esimerkiksi se, että noina aikoina kulttuurihistorian englanninkielinen käänös oppiaineen asiakirjoissa muutettiin toiseksi. Lützen oli aikoinaan, perusteellisen harkinnan jälkeen, lanseerannut history of civilizations -käsitteen. Nyt englanninkieliseksi vastineeksi tuli cultural history.

Määrittely tänään

Virtanen siirtyi Turun yliopiston rehtoriksi kesällä 1997, ja olen itse ollut oppiaineen vetovastuussa sen jälkeen. Olin tullut apulaisprofessoriksi, myöhemmin professoriksi, kesällä 1995, ja hoitanut virkaa pari vuotta sitä ennen. Olin väitellyt venäläisyydestä suomalaisessa julkisuudessa ja sen lisäksi tutkinut mm. suomalaista tiedepolitiikkaa. Toisessa professuurissa on kesästä 1995

alkaen ollut Hannu Salmi, monipuolinen kulttuurihistorian tutkija, joka teki väitöskirjansa Wagnerista, ja on sen lisäksi kirjoittanut paljon mm. elokuvasta ja populaarikulttuurista.

Ne käsitteet, joilla kulttuurihistorian luonnetta tänään haetaan, ovat historiallisuus, moniaikaisuus, kulttuurisuus, syvärakenteellisuus, totaalisuus, dialogisuus ja aktiivisuus.

Historiallisuus lähtee siitä, että kaikki sosiaaliset muodot, intellektuaaliset kategoriat, representaatiojärjestelmät, objektien ja diskurssien kentät ja ihmisen perusrakenteet ovat luonteeltaan historiallisia. Tällä tavoin ymmärretty historiallisuus ei merkitse sitoutumista jatkuvuuteen, edistyksen kategorioihin tai esimerkiksi geneettisiin synnyin, kasvun ja rappeutumisen skenaarioihin. Sen sijaan se merkitsee sitoutumista käsitykseen kulttuurihistorian tarkastelemien ilmiöiden peruuttamattomasta sijoittumisesta aikaan ja tilaan.

Tämä aika ja tila konkretisoituu hyvin käsitteen moniaikaisuus kautta. Sen lähtökohtana on Fernand Braudelin ajatus eripitkistä kestoista. Kuten tunnettua, Braudel jakaa ajan kolmeen tasoon. Niistä ensimmäinen on hidas, lähes liikkumaton ja muuttumaton aika. Toisesta aikatasosta hän käyttää nimitystä konjunkturi. Hän sanoo, että siinä kysymys on sosiaalisesta historiasta. Se etenee nopeammin kuin pitkän keston suhteellinen muuttumattomuus, mutta on hitaampaa kuin yksilön välittömästi kokema tapahtumien aika. Kolmannen tason muodostaa se, mitä me perinteisesti nimitämme historiaksi. Braudel sanoo sitä lyhyen keston tai tapahtuman ajaksi. Se on kronikoitsijan ja sanomalehtimiehen aika.

Oleellista on, että nämä tasot - eivätkä tietenkään nämä kolme, vaan kaikki niiden välissäkin olevat ajan tasot - ovat kulloisessakin nykyajassa läsnä rinnakkain, samanaikaisesti. Yhdessä ne muodostavat menossa olevan, joka hetki ainutlaatuisen kokonaisuuden, ainutlaatuisen, monikerroksisen nykyisyyden. Tähän nykyisyyteen ja siis samalla monitasoiseen aikojen orkesteriin sijoittuvat kaikki kulttuurihistorian tarkastelemat ilmiöt ja ne ovat siis tässä mielessä historiallisia. Niissä on jotain yhteistä monien muiden aikojen ja ilmiöiden kanssa, mutta niissä on myös paljon erityistä ja ainutkertaista.

Kulttuurisuus merkitsee kannanottoa siihen, minkälaisia ilmiöt kulttuurihistorian näkökulmasta ovat luonteeltaan, ontologisesti. Perusajatus on, että ihmisen toiminta on kaikelta osin kulttuurisesti määräytynyttä, koskee se sitten taiteellista, tieteellistä, poliittista, taloudellista tai mitä tahansa toimintaa.

Olemme kulttuurisesti - ja historiallisesti - muotoutuneita, ja toimintamme, koko elämismaailmamme on kulttuurista. Tämä ei tarkoita sitä, ettemmekö me olisi toimivia ja ajattelevia subjekteja, jotka tekevät itsenäisiä ratkaisuja. Ratkaisumme ovat itsenäisiä, mutta kulttuurisesti ja historiallisesti ehdollistuneina. Kysymys on siitä vapauden ja välttämättömyyden dualismista, joka esimerkiksi Sartren ajattelussa mahdollistaa sen, että näemme kaikkeen yksityiseen sisältyvän yleisen, universaalin.

Syvärakenteellisuus liittyy tähän, mutta antaa toisen näkökulman. Lähtökohtana on ajatus, että kulttuuri jakautuu kahteen ulottuvuuteen, syvärakenteeseen ja toiminnan tasoon, ja toiminnan taso on kulttuurin syvärakenteen ehdollistama. Foucault on puhunut kulttuurin fundamentaalisista peruskoodeista. Hänen ajatuksensa on, että jokaisessa kulttuurissa on tiettyjä apriorisia sääntöjä, joiden perusteella asiat ryhmittyvät erilaisiin luokkiin tai tiettyyn järjestykseen ja joiden perusteella toiset asiat katsotaan toisia tärkeämmiksi. Nämä kulttuurin rakenteessa - tai siis syvärakenteessa - olevat säännöt tekevät Foucault'n mukaan mahdolliseksi historian olemassaolon. Hän kutsuu näitä sääntöjä kulttuurin fundamentaalisiksi, peruskoodeiksi. Ne ovat seikkoja, jotka ohjaavat esimerkiksi kieltä, havaintojen tekemisen tapaa, erilaisia käytännöllisiä luokitteluja tyyliin: mustalainen on toista kuin valkolainen, nainen on toista kuin mies jne. Nämä kulttuurin fundamentaalit koodit ovat Foucault'n mukaan ihmisen maailmaan sijoittumisen perustana. Ne ohjaavat ihmistä hänen kulttuurissaan. Ne antavat hänelle toimintatavat ja ohjaavat jopa kaikkein hienostuneimpia ja monimutkaisimpia tieteellisiä teorioita ja tulkintojakin. Ne selittävät, miksi kulttuurinen järjestys on olemassa ja mikä sitä jäsentää.

Yksi mahdollisuus ymmärtää kulttuurihistorian tieteellinen luonne on ajatella, että sen ensisijainen tehtävä on juuri kulttuurin syvärakenteen tutkiminen ja sen tarkasteleminen, miten syvärakenne vaikuttaa toimintaan. Tämän ajatuksen tuleekin olla jossain muodossa sisäänrakennettuna kaikessa hyvässä kulttuurihistoriallisessa tutkimuksessa ja opetuksessa.

Turkulaista kulttuurihistoriaa määrittävä käsite on myös dialogisuus. Se tulee kulttuurihistorialliseen keskusteluun ennen muuta Hans-Georg Gadamerilta. Hän puhuu nykyisen ja menneen välisestä dialogista. Tässä dialogissa kaksi nykyaikaa eli tutkijan aika ja mennyt aika kohtaavat. Tässä kohtaamisessa tutkimuskohde paljastaa jotain itsestään, mutta kätkee myös paljon. Oleellista on, että hyvä tutkimus ei vain lisää tietoaamme menneisyydestä vaan antaa myös välineitä oman ymmärryksemme korjaamiseen. Dialogin päätyttyä

kysyjän ymmärrys on muuttunut. Samoin on muuttunut hänen menneisyyttä koskeva ymmärryksensä. Hän tietää toisin - ja on myös mahdollista, että hän tietää paremmin.

Viimeinen käsite, jolla olen tässä jäsentänyt kulttuurihistorian olemusta on aktiivisuus. Näen sen ennen muuta tietoa koskevana käsitteenä. Historiallinen tieto on aktiivista tietoa. Se perustuu ajatukselle siitä, että monikerroksinen historia on läsnä jokaisessa nykyisyydessä ja sitä kautta se on yksi keskeisimmistä tekijöistä, jotka muovaavat ihmiselle mahdolliseksi aukeavaa vaihtoehtojen kenttää. Historian läsnäolo on juuri tietoisuutta tällaisesta ainutlaatuisesta, erilaisten aikojen muodostamasta nykyajasta. Näiden aikojen tuntemus on edellytys sille, että me tunnemme itsemme. Se on edellytys myös sille, että me voimme suuntautua kohti tulevaa.

Tutkimus ja koulutus

Mitä kulttuurihistoriassa sitten konkreettisesti tänä päivänä tehdään? Oppiaineessa on pääaineopiskelijoita noin 250 ja sivuaineopiskelijoita viitisen sataa. Graduista tehdään vuosittain 20-25. Kulttuurihistorian perus- ja aineopintoja opetetaan myös avoimessa yliopistossa ympäri maata, ja onpa opetuspisteitä ollut ulkomaillaakin: Lontoossa, Firenzessä, Frankfurt am Mainissa, Düsseldorfissa ja Waterloossa. Perusopinnot voi suorittaa myös virtuaaliyliopiston idean mukaisesti verkko-opintoina.

Turun kulttuurihistoria ei enää ole Suomessa yksin. Lapin yliopistossa Rovaniemellä on jo pitkään ollut mahdollisuus perus- ja aineopintojen suorittamiseen ja tästä syksystä alkaen siellä on myös syventävät opinnot. Ne on tuotettu ensisijaisesti jatko-opintoja varten; kulttuurihistoriaa pääaineena lukevia tutkinto-opiskelijoita Lappiin ei oteta. Opintojen toteutuksesta vastaa Turun kulttuurihistorian kasvatti, dosentti Marja Tuominen. Itse olen mukana jonkinlaisena opetusta valvovana dosenttina.

Kulttuurihistorian toiminnallinen painopiste on viime vuosina ollut tutkimuksessa ja tutkijakoulutuksessa. Tutkijakoulutus on organisoitu tutkijaseminaarin, tutkimusryhmien, temaattisten joulu- ja kevätkoulujen sekä henkilökohtaisen ohjausjärjestelmän avulla. Ohjausta varten organisoituja tutkimusryhmiä on tällä hetkellä kuusi. Niiden teemoina ovat keskiaika ja uuden ajan alku, modernin tutkimus, mikrohistoria ja sukupuolijärjestelmät, populaarikulttuuri, teknologia sekä kaupunkia, tilaa ja ympäristöä käsittelevä ryhmä. Tutkimusryhmien toiminta ei rajoitu töiden ohjaamiseen. Siihen kuuluu ylipäätään vastuunotto oman alueensa

kehittämisestä oppiaineen piirissä.

Lisäksi oppiaineessa on ja se on mukana joukossa tutkimusprojekteja. Suurin ja pitkäaikaisin on Kulttuurisen vuorovaikutuksen ja integraation tutkijakoulu, jota oppiaine koordinoi, mutta jossa sillä itsellään on vain kaksi koulutettavaa. Akatemian kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunnan tutkimusohjelmista oppiaine on ollut mukana kolmessa: kaupunkitutkimuksessa, lamatutkimuksessa sekä mediatutkimuksessa. Suomen Akatemian rahoittamia ovat myös Senses and Sensibilities -projekti, jonka teemat liittyvät uuden ajan alun kulttuurihistoriaan, sekä Kirjoittaen maailmalle -projekti, jossa tarkastellaan 1800 - 1900 -lukujen vaihteen naisten kirjoittamisen kulttuurihistoriaa. Vuoden 2002 alussa käynnistyy niin ikään Kauppa- ja teollisuusministeriön rahoittama Tietotekniikka Suomessa toisen maailmansodan jälkeen: toimijat ja kokemukset.

Rekisteröityneitä jatko-opiskelijoita kulttuurihistoriassa on jonkin verran yli 70. Väitöskirjoja on tähän mennessä ilmestynyt 13 ja liseniaatintöitä 29. Tutkimustoiminnan aktivoitumisesta kertoo tosiasia, että väitöskirjoista kahdeksan on valmistunut vuoden 1998 jälkeen. Kevään 2002 väittelijöitä ovat Riikka Forsström tutkimuksella Possible Worlds. The Idea of Happiness in the Utopian Vision of Louis-Sébastien Mercier ja Janne Mäkelä teoksella Images in the Works. The Cultural History of John Lennon's Rock Stardom.

Tulevaisuuteen suuntautuminen

Kulttuurihistorian koulutus ja tutkimus rakentuu siis ajatukselle, jonka mukaan yhdistävä tekijä kaikille on kulttuurihistoriallinen näkökulma, sillä tavoin esitettynä kuin edellä. Sen puitteissa tutkimusteemat ja erikoitumistavat voivat vaihdella paljonkin. Kysymyksessä ei ole anything goes -periaate vaan se perushavainto, että ihmisen kaikki toiminta on kulttuurista ja siis kulttuurihistorian näkökulmasta tarkasteltavissa. Siksi kulttuurihistoriallinen katse voidaan suunnata mihin tahansa, kulttuurihistorian näkökulmakehyksen puitteissa.

Käytännössä tämä lähtökohta on merkinnyt ja merkitsee vahvaa suuntautumista teoriaan ja metodologiaan. Tämän suuntautumisen kehittämisessä on mukana oppiaineen koko henkilökunta, tutkijat mukaan luettuina. Tämä on konkretisoitunut useina teoksina ja artikkeleina, joista tuorein, Anu Korhosen ja Kirsi Tuohelan toimittama Time Frames. Negotiating Cultural History on juuri ilmestynyt.

Toinen oppiaineen tulevaisuuden ala on soveltava

kulttuurihistoria. Sen tavoitteena on luoda käytännöllisiä työskentelymalleja, joita voidaan käyttää erilaisessa kehittämistyössä niin yrityksissä kuin hallinnossakin. Tässä on lähtökohtana toisaalta ajatus historiasta samaan aikaan sekä konkreettisenä ja erityisenä että yleisenä ja toimintaa kommentoivana, ja toisaalta ajatus kaiken toiminnan historiallisuudesta ja siis siitä, että ihmiset ja yhteisöt kantavat koko ajan mukanaan omia historioitaan. Tämä näkökulma mahdollistaa esimerkiksi työyhteisöissä tai monialaisissa organisaatioissa esiintyvien synergiakenttien ja säröjen tutkimuksen. Tekemällä läsnäoleva historia näkyväksi yhteisöjä voidaan kehittää paremmin oman toimintansa ja ongelmiansa luonnetta ymmärtäviksi ja sitä kautta parempaan toimintaan kurkottaviksi.

Muut näköpiirissä olevat tutkimukselliset kehittämissuunnitelmat rakentuvat nykyisille hankkeille ja tutkimusryhmille. Varhaismodernin kulttuurin tutkimuksen alueella on tällä hetkellä kaksi tutkijatohtoria ja vajaa kymmenen väitöskirjantekijää. Modernin kulttuurin tutkimus on vakiintumassa ja laajenemassa nopeasti ja sen alueelta odotetaan myös useita väitöskirjoja lähivuosina. Populaarikulttuurin tutkimuksen rungon muodostavat useat alaan liittyvät tutkimushankkeet. Kaupunkitutkimus tulee suuntautumaan yhä selvemmin teemoihin, joiden avulla on mahdollista osallistua keskusteluun kaupunkien ja kaupunkikuvan kehittämisestä. Teknologian historia on myös laajeneva alue. Se on tähän asti kohdistanut ensisijaisen huomionsa tietotekniikan historiaan; parin vuoden sisällä alalta valmistuu useampikin lisensiaatintyö ja väitöskirja.

Se määrittely, jonka puitteissa oppiaine tällä hetkellä työskentelee, on seuraava: Kulttuurihistoria tarkastelee ilmiöitä historiallisina ja kulttuurisina. Se katsoo, että kaikki elämismailman ilmiöt kuuluvat oman moniaikaisen ja monikerroksisen nykyhetkensä muodostamaan kokonaisuuteen. Kulttuurihistoria pyrkii ulottamaan katseensa kulttuurin perustassa vaikuttaviin syvärakenteisiin ja niihin suhtautumisen ja maailmanjäsentämisen tapoihin, jotka ovat elämismailman ilmiöiden perustana. Kulttuurihistoriassa nykyhetken ja menneisyyden suhde on dialoginen siten, että tutkijan nykyhetki muodostaa ne lähtökysymykset, joilla menneisyys kohdataan, mutta tutkimusprosessissa menneisyyden autonomisuus ja arvokkuus omana itsenään nousee yhä keskeisemmin esiin. Kulttuurihistorian suhde historiaan on aktiivinen eli se näkee historian ja historiallisen tiedon keskeisenä ihmisen maailmassaolon ja tulevaisuuteen suuntautumisen jäsentäjänä.

Tästä näkökulmasta kulttuurihistoria kohtaa elämismailman kaikessa rikkaudessaan, ilman

hierarkkista arvottamista. Se ei tee eroa arjen ja juhlan, eliitin ja populaarin, korkean ja matalan tai tavallisen ihmisen ja valtaapitävien välillä. Kulttuurin eri alueet jäsentyvät ihmisen valintojen tasaveroisiksi kohteiksi, elämäntavan osiksi. Siten esimerkiksi taidetta ei tarkastella vain taiteena eikä siihen kohdisteta arvioivaa, hyvää ja huonoa etsivää katsetta. Kulttuurihistorialle taidekin on yksi tapa jäsentää maailmaa ja yksi kulttuuriin ja elämäntapaan kuuluvien valintojen alue; niin kuin itse asiassa kaikki muutkin alueet ovat.

* * *

Kirjoittaja Kari Immonen on Turun yliopiston Kulttuurihistorian oppiaineen professori.

ENNEN JA NYT

Historian tietosanommat